

פרשת וישלח

ה'ו אתם עצמכם

מאבקו של יעקב במחניים, שבו קיבל את השם ישראל, הוא מפתח להבנת היהדות והמנהיגות.

"וַיֹּתֶר יַעֲקֹב לִבָּדּוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר... וַיֹּאמֶר
לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׁמִי כִּי אִם-יִשְׂרָאֵל... וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם
הַמָּקוֹם פְּנִיָאֵל כִּי-רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל-פָּנִים וַתִּנָּצַל נַפְשִׁי"
(בראשית לב, כה-לא)

ניתן להבין את הפרשייה הזו רק מתוך עיון במהלך הכולל של חיי יעקב. יעקב, שנולד כשהוא אוחז בעקב אחיו עשו, **חיפש כל חייו להיות עשו**: האח הבכור, הצייד, החזק והאהוב על אביהם יצחק. לאחר שקנה את הבכורה וגנב את ברכת עשו, יעקב חי בפחד מתמיד מעשו, שגמר אומר להורגו. יעקב ברח אל בית לבן, אך המתח עם עשו המשיך ללוות אותו לאורך חייו.

בדרכו חזרה לארץ ישראל, לאחר עשרים ושתיים שנה, שמע יעקב שעשו מתקרב אליו עם ארבע מאות איש. בלילה שלפני הפגישה הגורלית, **יעקב מתמודד עם רגשותיו, ונאבק עם**

ה"איש" המסתורי. זה היה מאבק לא רק עם הישות המולד, אלא גם עם עצמו, עם דמות עשו שהוא ניסה להיות כל חייו. המאבק הזה הוא הרגע המכריע שבו יעקב משיל מעליו את צלמו

של עשו ומחליט להיות הוא עצמו. מרגע זה ואילך, יעקב חי כ"ישראל", האיש שגילה את זהותו האמיתית, והפסיק לנסות לחקות את אחיו. זהו המסר המרכזי בסיפור – המנהיגות האמיתית מתחילה כאשר אנו מכירים את עצמנו ומפסיקים לנסות להיות מישהו אחר.

זהו אחד האתגרים הגדולים של המנהיגות. בקלות יכול מנהיג לגרוף את אהדת ההמונים על ידי כך שיהיה מה שהם רוצים שיהיה. להיות ליברל בדברו אל ליברלים ושמרן בפנותו אל שמרנים, להחליט על פי משבי הרוח בסקרי דעת הקהל ולא על פי עקרונותיו ואמונותיו.

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספריו השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

להיות נאמן לעצמך!

מנהיגים מנסים לפעמים לשמור על לכידות הצוות באמצעות אמירת דברים שונים לאנשים שונים. אולם סופן של סתירות אלו להתגלות - התוצאה תהיה שהמנהיג יצטייר כחסר יושרה. אנשים יחדלו להאמין למוצא פיו. המנהיג עלול לגלות שעמדתו נעשתה בלתי מקובלת ואפילו להידחק להתפטרות.

למנהיגים גדולים יש אומץ לחיות עם חוסר פופולריות. אברהם לינקולן הושמץ והוגרך כל ימי חייו. את וינסטון צ'רצ'יל פטרו העיתונים כפוליטיקאי כושל עד שנתמנה לראש ממשלת בריטניה במהלך מלחמת העולם השנייה. כשתמה המלחמה, ב-1945, הובס בבחירות הכלליות. הוא עצמו אמר כי "הצלחה היא למעוד מכישולן."

התורה מנדבת לנו שפע מידע על מאבק הזהות של יעקב, מפני שמאבק זה איננו רק שלו. התורה מבקשת לספר לנו שכל עוד יהיה סכסוך **בתוכנו**, יהיה גם סכסוך **סביבנו**, אם לא נשכיל ליישב את המתיחות שבתוכנו, לא נצליח לעשות זאת בעולם החיצון. **רק אם נחיה בשלום עם עצמנו נוכל לחיות בשלום עם העולם.**

דע את עצמך

בני אדם מתעמתים בשל אינטרסים ורצונות מנוגדים, וגם ללא ניגודים מובהקים היו מתעמתים, כי עימותים הם חלק מהותי מחיים אנושיים.

ניהול העימותים הוא תפקידו של המנהיג, אך אם המנהיג אינו בטוח בזהותו ובטוח בה, העימותים יימשכו, גם אם הוא רואה עצמו כמשכין שלום מקצועי.

הפתרון טמון בידיעת העצמי - "לדעת את עצמך", כמו יעקב שנאבק בלילה גורלי. עלינו להפסיק להשוות את עצמנו לאחרים, להבין שיהיו אנשים שיאהבו אותנו ואחרים שלא, ולשאוף להוקרה אמיתית מציבור מסוים במקום לחפש פופולריות כוללת.

עקרונות
במנהיגות

איך מצא יעקב בתוכו את הכוח הנפשי
ליישב את הסכסוך עם אחיו?

מה אפשר ללמוד על מנהיגות מהעובדה
שאנחנו קרויים בני ישראל?

עקרונות במנהיגות - הרב יונתן זקס | היו אתם עצמכם

עקרונות בחינוך

משברים וצמיחה

צוותי חינוך:

- **יושרה ושקיפות:** איך ניתן להתמודד עם לחצים חיצוניים מבלי לפגוע בשקיפות ובאמינות מול צוות החינוך?
- **התמודדות עם חוסר פופולריות:** מתי נכון לפעול בניגוד לדעת רוב הצוות, וכיצד יש לתקשר זאת בצורה מיטבית?
- **שיקום אמון לאחר טעויות:** מהן הדרכים היעילות ביותר לשקם את אמון הצוות לאחר טעות ניהולית?

תלמידים:

- **יושרה ושקיפות:** כיצד נוכל ללמד תלמידים את החשיבות של אמירת האמת והעמידה מאחורי המילים שלהם?
- **התמודדות עם חוסר פופולריות:** איך נוכל לעודד תלמידים לעמוד על ערכים גם במחיר של חוסר פופולריות בקרב חבריהם?
- **שיקום אמון לאחר טעויות:** איך ניתן להמחיש לתלמידים את הערך שבהודאה בטעויות וקבלת אחריות אישית?

